

Hallintovaliokunta keskiviikko 08.02.2017 klo 11:15 E 123/2016 Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2017 - ulkoministeriön lausunto

Muuttoliiketilanne

Suomi pyrkii EU:ssa vaikuttamaan akuutin muuttoliikkeen pysäyttämiseen ja ihmishenkien suojelemiseen sekä pidemmällä tähtäimellä muuttoliikkeen perimmäisiin syihin vastaamiseen kestävästi. *EU–Turkki-yhteistyö* on tuottanut merkittäviä tuloksia ja sitoumuksista kiinnipitäminen vahvistettiin Maltan huippukokouksessa 3.2.2017. Syksystä 2016 alkaen EU:hun suuntautuvien muuttoliikevirtojen pääpaino on siirtynyt keskisen Välimeren reitille.

Maltan huippukokouksessa 3.2.2017 hyväksyttiin julkilausuma, jonka mukaan keskisen Välimeren muuttoliikkeeseen vaikuttaminen on ensisijaista. Libyan vakauttaminen on olennaista, jotta Libyaan saadaan luotua yhteistyöpartneri, jonka kanssa EU voi sopia toimista hallita muuttoliikettä ja estää ihmishenkien menetys. Malta puheenjohtajanaan on ottanut asian ykkösprioriteetiksi jota keskeisin kohdemaana Italia tukee voimakkaasti. Suomi tukee pöytä- ja maan pyrkimyksiä.

Muuttoliikkeen perimmäisiin syihin on vaikutettava EU-tason toimin yhteistyössä lähtö- ja kauttakulkumaiden sekä kansainvälisen yhteisön kanssa, keinoina muun muassa konfliktinehkäisy, kriisinhallinta, kehityspolitiikka ja kaupallis-taloudellinen yhteistyö, hyvän hallinnon ja oikeusvaltioperiaatteen tukeminen sekä köyhyyden torjunta. Keskeistä on myös rauhanvälityksen ja vuoropuhelun edistäminen sekä huomion kiinnittäminen ilmastonmuutoksen ja väestönkasvun vaikutuksiin. Muuttoliikkeen syy–seuraus-suhteita tulee arvioida tapauskohtaisesti.

Työtä *maakohtaisten kumppanuussopimusten* laatimiseksi ja toimeenpanemiseksi tulee jatkaa huomioiden sekä positiivisten että negatiivisten kannustimien merkitys kumppanuusmaiden yhteistyöhalukkuuden vahvistamiseksi. On tärkeää, että ehdollistaminen ei koske humanitaarista apua. Kumppanuuskehikseen tulee sisällyttää entistä toimivampia vapaaehtoisen paluun ja palautusten järjestelyjä. Suomen tavoitteena on EU:n kumppanuussopimusneuvottelujen aloittaminen myös Afganistanin, Irakin ja Somalian kanssa. Suomeen vuonna 2015 tulleista turvapaikanhakijoista 85 prosenttia saapui näistä kolmesta maasta.

Uudessa EU:n kehityspolitiikkaa ohjaavassa linjauksessa tulee huomioida paremmin muuttoliikkeen perimmäisiin syihin vastaaminen.

EU:n ulkopuolisille maille kohdennetun investointiohjelman ensimmäinen aloite on *Euroopan kestävän kehityksen rahaston (EKKR)* perustaminen. On perusteltua kohdentaa EU:n yhteisiä varoja muuttoliikkeen hallintaan pitkäjänteisesti ja edistää yksityisen sektorin investointeja muuttoliikkeen kannalta keskeisten lähtö- ja kauttakulkumaiden kehityksen tukemiseksi.

Terrorismin vastainen toiminta

Suomi tukee EU:n ulkoisen toiminnan ja sisäisten politiikkojen yhteyksien vahvistamista osana unionin terrorismin vastaisten toimien tehostamista. Ulkosuhdesektorilla keskeistä on tiivistää yhteistyötä kumppanimaiden kanssa terrorismin juurisyihin puuttumiseksi ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemiseksi ja mm. terrorismin rahoituksen estämiseksi. Tämä on linjassa myös EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian lähtökohtien kanssa.